

Wat bezielt de
figurant?

Wat bezielt de
figurant?

Annelou Bangert

Schrijver: A.L. Bangert
Omslagontwerp: Brave New Books
foto omslag: A.L. Bangert
illustraties: A.L. Bangert
ISBN: 9789402133998
© 2016

1 MY GUILTY PLEASURE

Meespelen in een film, commercial of tv-serie is voor velen een droom.

Nu is het niet iedereen gegeven om acteur te worden maar er is een manier om toch deel uit te maken van het magische wereldje: als figurant!

Voor mijzelf is het figureren al jaren een *guilty pleasure*. Het is moeilijk te zeggen waarom. Aandacht?

Even weg uit de realiteit? Bijdragen aan iets moois? De vergoeding?

In de praktijk valt dat anders vaak nogal tegen...

Ik wilde eens dieper duiken in de wereld van de figurant.

Wat bezielt de figuranten, wat is hun drijfveer, hun ambitie, hoe zien zij zichzelf en hoe kijkt de rest van de film- en tv-wereld tegen deze 'onderklasse van de filmwereld' aan? Acteurs, regisseurs en casting directors komen dan ook aan het woord over figuratie.

Wat maakt iemand eigenlijk tot een goede figurant? Kun je ook 'ontdekt' worden dankzij het figureren en bestaat hij nu wel of niet, de beruchte Zwarte Lijst?

Tot slot is een lijst met betrouwbare castingbureaus opgenomen en zijn er volop tips & tricks voor wie zelf ook wil figureren of een rolletje wil spelen in een commercial, tv-serie of film.

Annelou Bangert
(al dertig jaar af en toe figurant)

Enkele figuranten wilden vanwege de fiscus of een uitkeringsinstantie niet met hun volledige naam genoemd worden. Om geen onderscheid te maken hebben alle figuranten daarom alleen een voornaam.

Fabriek van Rath en Doodeheefver in 1936

2 WAAR LIGT HOLLANDS HOLLYWOOD?

Rath & Doodeheefver

In de tachtig van de vorige eeuw ontwikkelde zich een heus Hollywood aan en rond de Duivendrechtsekade in Amsterdam in de voormalige fabriekshallen van onder andere behangfabrikant Rath & Doodeheefver, met de Cinetone Studio's als centrum.

Veel grote producties werden daar gedraaid, toen nog op kostbare 35 mm film. Ook elders in de stad waren er volop desolate en inspirerende locaties die zich leenden voor o.a. de vele oorlogsfilms die toen gemaakt werden. Locaties waar nu voor moet worden uitgeweken naar landen als Tsjechië.

De nieuwe locaties

Aan de randen van Amsterdam bevinden zich diverse studio's, waaronder in nieuwbouw aan de Duivendrechtsekade en omgeving en, in het westen, in de Houthavens. Maar ook in de stad zelf zijn verschillende locaties waar opnames gemaakt worden.

Bovendien is de stad Amsterdam zelf een dankbare achtergrond voor vele speelfilms en commercials. Het is dringen geblazen voor producenten die een vergunning willen hebben om in de binnenstad te draaien; de gemeente geeft lang niet altijd meer toestemming voor het afzetten van stukken straat of gracht om opnamen te maken. Grote buitenlandse producties en internationaal uit te brengen Nederlandse producties hebben een streepje voor, omdat ze bijdragen aan de promotie van de stad.

Dankzij digitale technieken is de filmwereld ook veel minder afhankelijk geworden van locaties en grote studio's. Wat er niet is maak je er gewoon bij en wat je niet wilt zien haal je eenvoudig weg.

Hollands Hollywood is nu in principe overal maar het zwaartepunt van de activiteit ligt toch wel in Amsterdam, Hilversum, waar vanoudsher nog vele televisiestudio's gevestigd zijn en de rest van de randstad.

Wie aan het figureren financieel iets wil overhouden doet er dus goed aan in de buurt van Amsterdam te wonen, want reiskosten worden vrijwel nooit vergoed.

Figuranten en artiesten tijdens de opnamen van een video clip

3 DROMEN VAN EEN CARRIERE

Er is een categorie van figuranten die nog jong zijn, niet veel meer dan een vage acteerdroom hebben maar die het toch wel heel leuk zouden vinden als ze iets meer zouden mogen doen op acteergebied. Ze realiseren zich soms nog niet dat ze dan een radicale keuze moeten maken en er helemaal voor moeten gaan. Het is ook de vraag of ze worden aangetrokken door het acteren zelf of door het idee van beroemd worden. Hierin zijn jongeren trouwens niet anders dan oudere figuranten. Ook die snakken vaak overduidelijk naar erkenning en 'gezien worden' en dat is voor velen, of ze het toegeven of niet, dan ook een belangrijk deel van de motivatie om te figuren.

Denzel (18), Serge (18) en Jessica (18) studeren nog. Ze zijn beginnend figurant en doen het vooral ook als bijverdienste. Ze dromen weleens van een carrière als acteur maar focussen daar niet op. Het figuren vinden ze vooral heel leuk om te doen.

'Je moet realistisch zijn maar als het gebeurt, dan graag natuurlijk,' zegt Serge. Zijn figurantenrol als voorbijganger in een reclamefilmpje voor een luchtvaartmaatschappij speelt hij dan ook met verve.

Overtuigende hipster

Murat, aanwezig op de zelfde set maar dan als edelfigurant, is fysiek trainer bij de Tennisacademie in Den Haag en werkt daarnaast als model. Ook speelt hij kleine 'rolletjes' als acteur. Hij is selectief:

'Alleen als het een paar honderd euro of meer oplevert neem ik een klus aan.'

Dankzij zijn enorme krullenbol wordt hij gelukkig veel gevraagd. Hij heeft een look die erg populair is en daar profiteert hij volop van.

'Als fashion model ben ik niet geschikt, daarvoor ben ik niet lang genoeg. Maar voor commerciële opdrachten weten ze mij wel te vinden!'

Murat, die van Turkse origine is, zet dan ook een overtuigende hipster neer. Hij is blijkbaar precies het type dat een luchtvaartmaatschappij, een bank of een winkelketen kan gebruiken om het imago wat af te stoffen.

Leidy

Joelle

Roodharige Joëlle is 19, is nog zo'n jonge figurante. Ze figureert af en toe maar wil het liefst als zangeres aan de bak. Ze hoopt binnenkort via The Voice of Holland door te breken.

Figurante Leidy daarentegen is behoorlijk gericht bezig heeft haar doel voor dit jaar bereikt: 'Drie keer de hoofdrol in een commercial, dat was mijn streven en dat is gelukt!'

Een figurantenbegeleidster op de set in
Amsterdam

4 DE FIGURANTENBEGELEIDER

Wat je als figurant ook te doen krijgt op de set, het grootste gedeelte van de dag breng je wachtend door. Je dag als figurant staat of valt dus met een goede sfeer, heldere communicatie en goede verzorging. De figurantenbegeleider speelt hierbij een cruciale rol. Hij of zij is jouw aanspreekpunt en de schakel tussen jou en alle andere mensen waar je mee te maken krijgt, zoals de styling, de visagie, de opnameleider en eventueel de regisseur.

Als er maar een paar figuranten zijn of je bent zelfs de enige, dan is er geen figurantenbegeleider aanwezig. Als niet duidelijk is wie jouw contactpersoon is op de set, vraag er dan gewoon maar.

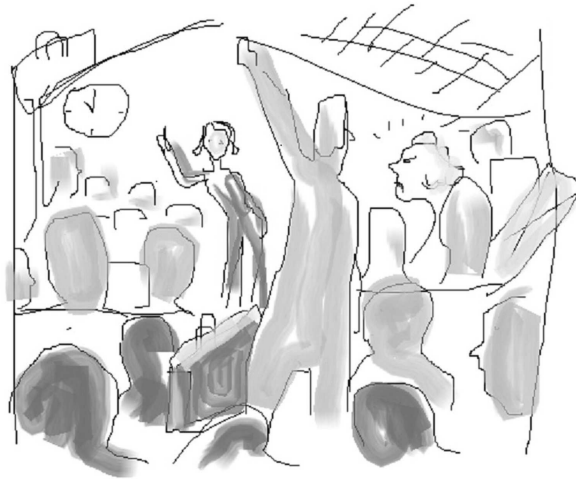
De hele dag niet plassen

Scènes met grote hoeveelheden figuranten vergen het nodige figurantenmanagement. Dit gaat soms heel goed maar soms ook helemaal mis.

Een figurante:

'We filmden in the middle of nowhere. We zaten met z'n vijftigen in een figurantenbus die bestemd was voor maximaal dertig personen. Daar kwam ook nog een heleboel bagage bij, want iedereen had verschillende setjes kleding bij zich. We waren er vanaf 's morgens vroeg en erg comfortabel was het dus niet. Op een bepaald moment kwam er een productieassistente met de mededeling dat we vanaf dat moment niet meer konden gaan plassen want het chemisch toilet was kapot. Het was 11.00 uur en we moesten nog de hele dag! Ik zal maar niet beschrijven hoe het precies verder ging maar het komt erop neer: we gingen toch.'

Gelukkig gaat het meestal wel goed en het is soms verbazend hoe productiemensen en figurantenbegeleiders groepen van wel honderd of tweehonderd figuranten kunnen managen. Want er komt natuurlijk meer bij kijken dan ervoor te zorgen dat iedereen gecheckt is door de 'kleding' en de 'make-up', zijn quitclaim heeft ondertekend, voorzien is van koffie, thee en frisdrank, zich niet te ver buiten de holding bevindt en, last but not least, op tijd op de set en er weer vanaf is.

O ja, mensen, er kan vanaf nu niet meer geplast worden
want de wc is stuk.
Nog een fijne dag verder!

Klein leed

Behalve deze reguliere taken komt de figurantenbegeleider ook te staan voor allerlei klein- en groter menselijk leed, variërend van mensen die de locatie niet kunnen vinden en in paniek opbellen omdat hun navigatiesysteem ze in de steek laat tot mensen die plotseling ziek worden.

Daarnaast valt er natuurlijk nog de nodige aandacht te verdelen. De ene figurant vraagt meer aandacht dan de andere maar niemand vindt het leuk het idee te hebben niet gezien en gewaardeerd te worden.

Praatgraag

Een van de grootste uitdagingen is verder om ervoor te zorgen dat de figuranten stil zijn op de momenten waarop dat moet. En dat zijn nogal wat momenten. Als de holding, de plek waar de figuranten zich het grootste deel van de tijd ophouden, vlakbij de set is, moet iedereen zich muistil houden zodra de opnameleider 'Actie' heeft geroepen. In principe zou je weer mogen praten na de kreet 'We zijn gestopt!' Maar vaak genoeg wordt verwacht dat de figuranten ook tussen de verschillende takes stil blijven. Krijg dat maar eens voor elkaar met een grote groep praatgrage mensen.

Een figurante:

'Het is ontzettend moeilijk als je zelf ook op de set staat of zit en uren achter elkaar niet mag praten. Daar word je dan wel eens een beetje opstandig van. Mijn suggestie zou zijn om dan eens in de zoveel tijd even de teugels te laten vieren en een korte pauze in te lassen, waarin iedereen even de benen kan strekken, even kan kletsen, enzovoort.'

Jantine

Jantine is een bij velen bekende figurantenbegeleidster die zelfstandig gevestigd is maar ook bij B&F Casting op de loonlijst staat. Een kordate meid met hart voor de figuranten en dat betaalt zich terug in een goede sfeer op de set.

Bewondering voor de figurant die voor dag en dauw naar de set reist

Figuranten zijn te spreken over haar manier van werken.

'Onder haar (bege)leiding is het prettig figureren' zegt een ervaren figurante, 'Jantine communiceert duidelijk, laat iedereen in zijn waarde maar tolereert geen flauwekul.' Jantine doet veel groepsfiguratie en weet precies hoe ze een goede groep figuranten moet samenstellen, niet alleen voor het plaatje maar ook om te komen tot een prettige en effectieve samenwerking. Ze kent inmiddels heel veel figuranten, weet hoe ze zijn op de set en heeft kijk op de groepsdynamiek. Dat is in haar visie net zo belangrijk om goed te presteren als andere factoren, zoals het hebben van de juiste types qua uiterlijk.'

Bewondering

Jantine heeft bewondering voor de figuranten die voor dag en dauw naar de set komen. Want ook al is er geen opleiding voor, in haar optiek is het beslist niet zo dat iedereen het kan. Zelf kan ze het in elk geval niet. Haar persoonlijkheid verdraagt zich er niet mee. Ze is er zelf verbaasd over hoe gemotiveerd de figuranten vaak zijn om dit werk te doen en het is haar soms dan ook een raadsel waarom ze het doen. Maar ze kijkt beslist niet neer op de figuranten die ze begeleidt, al zijn er weleens lastige types tussen. Maar bij haar krijgt iedereen een tweede kans.

De figuranten als familie

Jantine is als figurantenbegeleidster vooral actief bij reclamefilms. Ze beschouwt de groep figuranten altijd als een grote familie tijdens de draaidag. Een familie met een gezamenlijke missie, namelijk een mooie opname realiseren. Daar hoort bij dat figuranten als volwaardig worden gezien. Ze kan zich er dan ook kapot aan ergeren als ze ziet dat figuranten als minderwaardig worden gezien. Ook als ze bijvoorbeeld ander eten krijgen dan de rest van de crew vindt ze dat niet kunnen.

Maar hier staat tegenover dat ze van de figuranten volledige inzet verwacht. Het is haar trots en eer om dat voor elkaar te boksen. Ze zegt ook altijd tegen figuranten dat ze niet achteraf moeten klagen over dingen die niet in orde zijn. Ze wil het op het moment zelf van ze horen, dan kan ze het nog oplossen. Voor aanstellerij is ze allergisch maar als er iets mis is is ze de eerste om te zorgen dat het probleem wordt verholpen. Figuranten zijn volgens haar een belangrijk en te waarderen onderdeel van een productie!

5 FEMMA SYTSMA EN LINDA LEESTEMAKER

Van topsporter naar figurantenbegeleidster

De 31-jarige figurantencoördinator en -beleidster Femma was topsporter maar ze moest het skieën na een ongeval opgeven. Ze was ook altijd al creatief actief en toen ze, dankzij het winnen van een internationale filmwedstrijd op Youtube, een beurs won voor de Filmschool Vancouver (Canada) wist ze het: de filmwereld is mijn bestemming!

Michiel de Ruyter

Terug in Nederland is Femma de productiekant opgegaan en van daaruit de figuratiecoördinatie ingerold.

'Ik heb bij de grote speelfilm Michiel de Ruyter de figuranten geboekt maar ook begeleid. Een geweldige uitdaging want ik kon helaas geen vergoeding bieden en bovendien hadden we heel veel mensen nodig. Ik vond het dus extra belangrijk dat de figuranten een mooie ervaring zouden hebben en gemotiveerd zouden blijven. Ik heb bijvoorbeeld succesvol gestreden voor een betere catering, want die was in het begin niet in orde.'

Wat heeft ze tijdens deze grote productie geleerd?

'Ik heb geleerd dat het belangrijk is om te zorgen dat er realistische verwachtingen zijn bij productie en bij de regisseur. Dankzij mijn inzet kon ik nog weleens het 'onmogelijke' regelen maar als je een dag van tevoren vraagt om honderd mannen van 20-40 jaar, dan lukt dat niet, haha! Dan zeg ik eerlijk: "Ik kan er vijftig regelen maar daarvan hebben er dan misschien wel drie paars haar of zo."

Natuurlijk is het extra moeilijk als je geen vergoeding kunt bieden maar aan de andere kant heb ik gemerkt dat mensen die het gratis doen vaak wel heel gemotiveerd zijn. Betaalde "beroepsfiguranten" staan niet altijd om de juiste redenen op de set, die doen het puur voor het geld.

Al met al was het een geweldige ervaring en volgens mij vonden de figuranten dat ook want ik heb hele enthousiaste reacties gekregen. De meeste mensen kwamen trouwens uit de regio (Zeeland) en hoefden gelukkig niet ver te reizen.

Figuranten zijn onmisbaar

'Ik vind het heel belangrijk om figuranten je waardering te laten blijken. Dat zeg ik ook altijd tegen mijn collega's op de set: Je moet je realiseren dat je zonder deze mensen geen film hebt, figuranten zijn onmisbaar!'

Mariniers voor de stuntfiguratie

'We hadden ook een groep mariniers geboekt en die moesten vele dagen 'stuntfigureren' want sommige dingen kon je gewoon niet door ongetrainde mensen laten doen. Ze werkten hard maar maakten er weleens een zootje van. Sommigen moest ik soms streng toespreken maar we hebben nog altijd een goede band. Ik beloofde ze dat ik ze zou komen uitzwaaien als ze het jaar erop in sloepen naar Engeland zouden roeien voor het goede doel en dat het ik ook gedaan! Het was een super leuk weerzien.'

De Fractie

Femba doet sinds enige tijd ook de figuratie voor de tv-serie De Fractie. 'Ook hier is er niet of nauwelijks een vergoeding aanwezig maar dat maakt het voor mij juist uitdagend. Het is geweldig als je een compliment krijgt van de regisseur omdat hij onder de indruk is van het plaatje dat je weet te realiseren.'

Vindt ze het dan niet verkeerd dat de figuratie de sluitpost van de begroting is?

'Dat is iets wat ik niet in de hand heb.' Iedereen is er vrij in om het te doen of niet. Ik probeer in ieder geval te zorgen dat de mensen een leuke en goed verzorgde dag hebben. Dat is ook een beloning.'

Reward systeem voor figuranten

Wat is haar verdere ambitie in het vak?

'Ik wil de creatieve kant op, dus bijvoorbeeld art direction, daar heb ik ook ervaring mee in de speelfilm De Toscaanse Bruiloft (2014). Maar ik wil ook heel graag met mensen blijven werken want daar ligt mij passie.'

Femba constateert dat de wereld van de figurantenbemiddeling in beweging is.

'Op het gebied van figuratie denk ik na over een rewardsysteem voor figuranten. Ik weet nog niet precies hoe of wat. Ik betrek mijn figuranten nu ook vaak van l-casting en voor mij werkt dat super